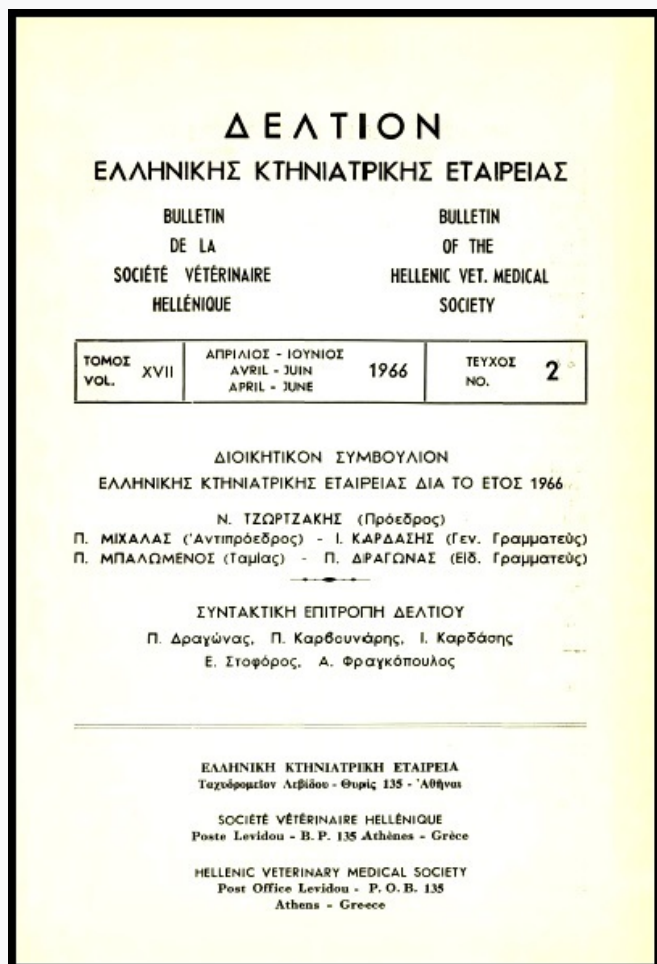

Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society

Vol 17, No 2 (1966)

Η ΕΝΖΩΟΤΙΚΗ ΠΝΕΥΜΟΝΙΑ ΤΩΝ ΧΟΙΡΩΝ (Πρόδρομος ανακοίνωσης)

Π. Ν. ΔΡΑΓΩΝΑ, Ε. Ν. ΣΤΟΦΟΡΟΣ, Λ. Ε.
ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ, Β. Ι. ΧΑΤΖΗΣ

doi: [10.12681/jhvms.18784](https://doi.org/10.12681/jhvms.18784)

Copyright © 2018, Π.Ν.ΔΡΑΓΩΝΑ, Ε.Ν.ΣΤΟΦΟΡΟΣ Λ.Ε.ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ
Β.Ι.ΧΑΤΖΗΣ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

ΔΡΑΓΩΝΑ Π. Ν., ΣΤΟΦΟΡΟΣ Ε. Ν., ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ Λ. Ε., & ΧΑΤΖΗΣ Β. Ι. (1966). Η ΕΝΖΩΟΤΙΚΗ ΠΝΕΥΜΟΝΙΑ ΤΩΝ ΧΟΙΡΩΝ (Πρόδρομος ανακοίνωσης). *Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society*, 17(2), 125-132.
<https://doi.org/10.12681/jhvms.18784>

Η ΕΝΖΩΟΤΙΚΗ ΠΝΕΥΜΟΝΙΑ ΤΩΝ ΧΟΙΡΩΝ*

(Πρόδρομος ανακοίνωσης)

υπό

Π. Ν. Δραγώνα** Ε. Ν. Στοφόρου**, Λ. Ε. Εύσταθίου*** και Β. Ι. Χαντζή****:

Αί πνευμονοπάθειαι τών χοίρων παρουσιάζουν όλως εξαιρετικόν ένδιαφέρον από απόψεως αίτιοπαθογενείας. Έκ τούτων, ή ένζωοτική πνευμονία τών χοίρων, άποκληθεΐσα ούτω υπό τών Wesslen και Lanpels (1954) ή άλλως πως όνομαζομένη: λοιμώδης πνευμονία τοῦ χοίρου (Rillar, 1948 - Gulrajani και Beveridge, 1951), ένζωοτική έξ ιού πνευμονία τοῦ χοίρου (Hjäre και συν., 1952), λοιμώδης βήξ τοῦ χοίρου (Rislahhi, 1953) κ.λ.π., θεωρεΐται ήδη ως ή νόσος ή προκαλοῦσα τās ύψηλοτέρας οίκονομικās ζημίας εις τήν διεθνή χοιροτροφίαν (1,2,3).

Πρόκειται περί χρονίας άναπνευστικής νόσου τοῦ χοίρου, χαρακτηριζομένης κυρίως υπό καθυστερήσεως τής άναπτύξεως και έπιμόνου ξηροῦ βηχός, έχούσης ύψηλόν ποσοστόν νοσηρότητος και χαμηλόν ποσοστόν θνησιμότητος.

Η αίτιοπαθογενεία ταύτης εύρίσκεται εισέτι υπό έρευναν και συζήτησιν. Τά μέχρι σήμερον έργαστηριακά εύρήματα τών διαφόρων έπί τοῦ θέματος έρευνητῶν δέν δύνανται νά συγκριθοῦν, πολλάκις δέ εΐναι άντιφατικά. Ούτω, κατά διαστήματα, έθεωρήθησαν υπεύθυνα τής νόσου διάφορα αίτια, ως π.χ.: εΐς παράγων μὴ διαπερῶν τόν ειδικόν ίθμόν Seitz EK, μελετηθεΐς υπό τοῦ Rillar (1948) (4), έτερος διαπερῶν μεμβράνην gradacol τών 0,56 μ-0, 8 μ. και μελετηθεΐς υπό τών Gulrajani και Beveridge (1951)⁵, έτερος εύμεγέθους ίός, διηθητός, διαμέτρου 250 nm, άναφερόμενος υπό τοῦ Betts (1952) (6), και τέλος, σήμερον, εύρέως συζητεΐται ή πιθανότης ύπάρξεως ως αίτιολογικοῦ παράγοντος τής νόσου μικροοργανισμοῦ, άνήκοντος εις τήν ομάδα τών Μυκοπλασμάτων (Lannek και Wesslen, 1957 (7), Whittlestone 1958 (8), 1964 (9), Bakos και συν., 1962 (10), Goodwin και Whittlestone, 1963 (11).

* Άνεκοινώθη κατά τήν συνεδρίαν τής Έλληνικῆς Κτηνιατρικῆς Έταιρίας τῆς 16-3-1966.

** Κτηνιατρικόν Μικροβιολογικόν Ίνστιτούτον Έργαστήριον ιδών.

*** Έργαστήριον Φυσιοπαθολογίας Άναπαραγωγῆς τῶν ζῶων,

**** Νομοκτηνιατρική Ύπηρεσία Φθιώτιδος.

Ἡ νόσος, κατατασσομένη μεταξὺ τῶν ὀνομαζομένων «νοσημάτων τοῦ σταύλου», ἄρχεται ἀπὸ τὰ χοιρίδια ἐνὸς διαμερίσματος καὶ κατὰ κανόνα τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ σύγχρονος προσβολὴ ὀλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ χοιροστασίου. Τὰ προσβαλλόμενα χοιρίδια, ἡλικίας συνήθως 3-10 ἐβδομάδων, μετ' ἐπώσιν διαρκείας 10-16 ἡμερῶν, παρουσιάζουν ἀρχικῶς, παροδικὴν διάρροϊαν 2-3 ἡμερῶν, χαρακτηριστικὸν ῥωθωνισμόν μόνον τῶν θηλαζόντων καὶ ξηρὸν βῆχα. Ὁ βῆξ εἶναι χαρακτηριστικὸς καὶ ἐντονώτερος τὴν πρωίαν, διαρκεῖ 2-3 ἐβδομάδας ἢ καὶ ὀλόκληρον τὴν ζωὴν τοῦ προσβληθέντος χοίρου. Ἡ ἀναπνοή, ἐξαιρέσει τῶν βαρειῶν περιπτώσεων, εἶναι συνήθως φυσιολογική. Ἡ ὄρεξις διατηρεῖται, πλὴν ὅμως τὰ ἀσθενῆ ζῶα ἀναπτύσσονται βραδέως καὶ κακῶς. Τὴν φαινομενικὴν ἱσὺν δύναται νὰ ἀκολουθήσῃ ὑποτροπὴ ἢ «δευτερογενὴς κατὰπτωσις», ἰδίᾳ κατὰ τὸν τέταρτον μῆνα τῆς ἡλικίας των. Ἡ ἄνοδος τῆς θερμοκρασίας δὲν εἶναι ὑποχρεωτική.

Ἡμέτεραι περιπτώσεις.

Ἡ διαπίστωσις τῆς ὑπάρξεως τῆς χρονίας ταύτης λοιμῶδους ἀναπνευστικῆς νόσου τῶν χοίρων ἐγένετο εἰς δύο χοιροστάσια. Παράτιθενται κατωτέρω τὰ ἐπιζωοτιολογικὰ στοιχεῖα, ἢ συμπτωματολογία καὶ ἡ μακροσκοπικὴ ἀνατομο-παθολογικὴ εἰκὼν τῶν περιπτώσεων τούτων κεχωρισμένως ὥς καὶ τὰ ἱστοπαθολογικὰ εὐρήματα ἀμφοτέρων.

1ον. Περίπτωσις Ε.Μ. Κατὰ μῆνα Νοέμβριον 1965 εἰς τὸ ἐν Λαμῖα χοιροστάσιον τοῦ Ε.Μ., εὐρέθημεν ἐνώπιον ἀναπνευστικῆς τινὸς νόσου, μαστιζούσης ἀπὸ μακροῦ τοῦτο. Ἡ ἐκτροπὴ ἀπετελεῖτο ἐξ 600 χοίρων πάσης ἡλικίας, ἐξ ὧν ἐννεήκοντα σύες ἀναπαραγωγῆς, φυλῆς Land Race, εἰσαγωγῆς κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τοῦ Πειραματικοῦ Σταθμοῦ Γιαννιτσῶν καὶ Γιουγκοσλαβίας. Ἡ ἐπιχείρησις ἐγένετο με σκοπὸν τὸν ἐφοδιασμόν διὰ χοιρείου κρέατος βιομηχανίας ἀλλάντων τῆς αὐτῆς ἰδιοκτησίας. Αἱ κτιριακαὶ ἐγκαταστάσεις εὐρίσκοντο εἰς περιοχὴν βαλτώδη, μὴ καλύπτουσαι πάντας τοὺς ὄρους τῆς ὑγιεινῆς. Ἡ διατροφή ἐβασίζετο εἰς τὴν παροχὴν τυρογάλακτος καὶ τὴν ἐπιτόπιον παρασκευὴν φυραμάτων διὰ τὰς διαφόρους κατηγορίας τῶν ζώων. Ἐκ τῆς ἀναλύσεως τούτων ὑφ' ἡμῶν διεπιστώθη ὅτι ἡ περιεκτικότης εἰς πρωτεῖνας ἦτο χαμηλὴ, ἰδίᾳ τῶν μιγμάτων τῶν προοριζομένων διὰ τὰ θηλάζοντα χοιρίδια καὶ μητέρας (14,26% καὶ 15,27% ἀντιστοίχως, ἀντὶ τοῦ ἀναγκαίου ποσοστοῦ τῶν 18% καὶ ἄνω, ἐφ' ὅσον ἐχορηγεῖτο τυρόγαλα). Ὡσαύτως, ταῦτα ἐστεροῦντο τῶν ἀπαραιτήτων ποσοτήτων βιταμινῶν Α καὶ ἰδίως τῆς D, ἡ ὁποία εἰς περιπτώσιν - ὥς ἡ παροῦσα - χορηγήσεως τυρογάλακτος, δέον ὅπως

δίδεται εις ποσότητας πλέον των 10 U.I./χιλγραμ. ζώντος βάρους. Τέλος, τὰ χορηγούμενα ίχνοστοιχειὰ ἦσαν ἀγνώστου συνθέσεως καὶ ὥς ἐκ τούτου δὲν δύνανται νὰ ὑπολογισθῶσι πιθαναὶ ἐλλείψεις.

Ἡ νόσος παρετηρεῖτο εἰς χοιρίδια ἡλικίας ἄνω τῶν τριῶν ἐβδομάδων καὶ ἐχαρακτηρίζετο ὑπὸ ξηροῦ βηχός, ταχυπνοίας καὶ ἀνορεξίας. Τὰ ἀσθενῆ παρουσίαζον ῥαχιτισμόν, καχεξίαν καὶ διάρροιαν. Αἰσθητὴ ἦτο ἡ κακὴ ἀνάπτυξις ἐν γένει τούτων. Ἡ κλινικὴ αὕτη εἰκὼν εἶχε σαφῶς μορφήν χρονίας νόσου καὶ χαρακτηῖρα ἐνζωοτικόν.

Ἐκ τῶν νοσούντων χοιριδίων ἐθανατώθησαν καὶ ἐνεκροτομήθησαν ἐπιτοπίως τρία, ἕτερα δὲ δύο εἰς τὸ Ἐργαστήριον Ἰδῶν. Εἰς ἅπαντα ταῦτα διεπιστώθη ἡ αὐτὴ μακροσκοπικὴ ἀνατομο-παθολογικὴ εἰκὼν, ἥτοι: καταρροϊκὴ πνευμονία μὲ ἐντόπισιν εἰς τοὺς προσθίους καὶ καρδιακοὺς λοβοὺς ἀμφοτέρων τῶν πνευμόνων. Ἡ ὄψις τῶν ἡλλοιωμένων λοβῶν προσωμοίαζε πρὸς τὴν κλασσικὴν ἀλλοίωσιν τῆς ἀτελεκτασίας. Κατὰ τὴν διάνοξιν τῶν βρόγχων διεπιστώθη καταρροϊκὴ βρογχίτις· τὰ περιβρογχικὰ λεμφογάγγλια ὥς καὶ τὰ προωμοπλατιαῖα καὶ μασχαλιαῖα τοιαῦτα εὐρέθησαν οἰδηματώδη καὶ ὑπερπλαστικά.

2ον. Περίπτωσις Ι. Τ.: Κατὰ μῆνα Δεκέμβριον 1965, εἰς τὸ ἐξῶθεν τῆς πόλεως Λεβαδείας χοιροστάσιον τοῦ Ι. Τ., ἀποτελούμενον ἐξ ἐβδομήκοντα περίπου χοίρων πάσης ἡλικίας, παρετηρήθησαν τὰ αὐτὰ κατὰ προσέγγισιν συμπτώματα. Ἐγκαταστάσεις ἐν τῇ οὐσίᾳ δὲν ὑπῆρχον· ἀντὶ τούτων ἐχρησιμοποιοῦντο διάφοροι χώροι καὶ προαύλια κτιρίου χρηματίσαντος πάλαι ποτὲ ὡς σταύλου. Ἡ διατροφή ἦτο ἡ αὐτὴ δι' ὅλας τὰς κατηγορίας τῶν ἐκτρεφόμενων χοίρων καὶ ἐγένετο ἐμπειρικῶς διὰ τῆς χορηγήσεως μόνον ἀπορριμμάτων καὶ κτηναλεύρων.

Ἄπαντα τὰ χοιρίδια, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως, ἦσαν κακῆς θρέψεως καὶ ἀναπτύξεως, καχεκτικά, μὲ διάρροιαν, βῆχα ξηρόν καὶ ἀνορεξίαν. Ἐνῖα ἐξ αὐτῶν παρουσίαζον πάρεσιν τῶν ὀπισθίων ἄκρων. Ἡ μορφή τῆς νόσου, ὥς καὶ εἰς τὴν προηγουμένην περίπτωσιν, ἦτο χρονία μὲ ἐνζωοτικόν χαρακτηῖρα.

Ἐθανατώθησαν καὶ ἐνεκροτομήθησαν δύο, εἰς ἃ διεπιστώθησαν: ἀμφίπλευροι πνευμονικαὶ ἀλλοιώσεις τῶν προσθίων καὶ καρδιακῶν λοβῶν εἰς διάφορα στάδια ἡπατώσεως, περιβρόγχιοι ἀδένες ὑπερπλαστικοὶ καὶ οἰδηματώδεις.

3ον Ἑτεροὶ περίπτωσις: Κατόπιν τῆς διαπιστώσεως τῆς ὑπάρξεως τῆς χρονίας ταύτης νοσολογικῆς ὀντότητος, προεγραμμάτισθη καὶ ἤδη ἤρξατο ἡ παρακολούθησις καὶ ἡ ἀνίχνευσις, διὰ πνευμονικὰς ἀλλοιώσεις τῶν σφαζομένων χοίρων. Εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνευρίσκονται πνευμονικαὶ ἀλλοιώσεις, συλλέγονται - εἰ δυνα-

τόν - τὰ ἐπιζωοτιολογικά καὶ λοιπὰ στοιχεῖα ἐκάστης ἐκτροφῆς ἐξ ἧς προέρχονται τὰ σφάγια καὶ λαμβάνονται παθολογικά ὕλικά μὲ σκοπὸν τὴν ἐργαστηριακὴν ἐξέτασιν (ϊολογικήν, μικροβιακὴν καὶ ἱστολογικήν).

Οὕτω, μέχρι σήμερον, εἰς τὰ Σφαγεῖα Κηφισίας (9-2-1966) παρετηρήθησαν αἱ αὐταί, ὡς ἀνωτέρω περιεγράφησαν, μακροσκοπικαὶ πνευμονικαὶ ἀλλοιώσεις ἐπὶ τεσσάρων ἐκ τῶν δέκα σφαγέντων χοιριδίων, ἡλικίας 50-60 ἡμερῶν καὶ προελεύσεως τοῦ αὐτοῦ χοιροστασίου. Ὁμοίως, εἰς τὰ Σφαγεῖα Χαλανδρίου (16-2-1966) ἐπὶ ἕξ ἐκ τῶν ἐπτὰ σφαγέντων χοιριδίων, ἡλικίας 4 1/2 μηνῶν, φυλῆς Land Race καὶ προελεύσεως χοιροστασίου τῆς περιοχῆς Τατοῦου. Εἰς τὰ τελευταῖα ταῦτα, πρὸ τῆς σφαγῆς διεπιστώθη ἀπυρεξία, ξηρὸς βῆξ (ὁ ἰδιοκτήτης μᾶς διεβεβαίωσεν ὅτι οὗτος ἦτο ἐντονώτερος κατὰ τὰς πρωινὰς ὥρας) καὶ κακὴ ἀνάπτυξις (εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν, ταῦτα ἐζύγιζον μόνον 15 χιλγρμ. ἕκαστον κατὰ μέσον ὄρον).

Μικροσκοπικὴ ἀνατομο-παθολογικὴ εἰκὼν

Ἐκ τῆς γενομένης ἱστολογικῆς ἐξετάσεως παρετηρήθησαν: ἐκτεταμέναι φλεγμονώδεις διηθήσεις τοῦ πνευμονικοῦ ἱστοῦ, σχηματίζουσαι κατὰ τόπους μικρὰς ἐστίας. Εἰδικώτερον, αἱ πλεῖσται τῶν κυψελίδων, ἦσαν πλήρεις φλεγμονωδῶν στοιχείων, ἀποτελουμένων ἐκ πολυμορφοπυρήνων, λευκοκυττάρων, πλασματοκυττάρων καὶ λεμφοκυττάρων χαρακτηριζόντων τὸ στάδιον τῆς φαιδῆς ἡπατώσεως. Ἔτεραι ἐστίαι περιεῖχον τὰ αὐτὰ ὡς ἄνω φλεγμονώδη στοιχεῖα, πλὴν ὅμως ἀραιώτερα καὶ μὲ μικροτέραν ἀναλογίαν πολυμορφοπυρήνων καὶ λευκοκυττάρων, ἀντιστοιχοῦσαι πρὸς ἐστίας τῆς ἐρυθρᾶς ἡπατώσεως. Εἰς ὠρισμένας θέσεις, τὸ τοίχωμα τῶν κυψελίδων ἦτο φυσιολογικὸν ἢ καὶ λεπτότερον τοῦ κανονικοῦ, εἰς ἑτέρας δὲ παρουσίαζεν ὑπερπλασίαν καὶ διόγκωσιν τῶν κυψελιδικῶν κυττάρων. Ἐπίσης, ὑπερπλασία παρετηρήθη εἰς τὸν περιβρογχικὸν συνδετικὸν ἱστὸν, μετ' ἐντόνου φλεγμονώδους διηθήσεως. Κατὰ διαστήματα διεπιστώθη ἡ ὕπαρξις λεμφοζιδίων μετ' εὐμεγέθων βλαστικῶν κέντρων. Ὁ μεσολόβιος συνδετικὸς ἱστὸς ἦτο ὑἰξημένος καὶ πυκνώτερος τοῦ κανονικοῦ, περιέχων εἰς μετρίαν ἀναλογίαν πυκνὰ φλεγμονώδη στοιχεῖα, ὡς ἱστιοκύτταρα, ἔχοντα ἐντὸς τοῦ πρωτοπλάσματος κοκκία αἰμοσιδηρίνης. Τὰ ἀγγεῖα ἦσαν διηυρυσμένα καὶ ὑπεραιμικά, κατὰ τόπους δέ, κυρίως κατὰ τὸ τοίχωμα τῶν κυψελίδων, παρετηρεῖτο τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὰ τριχοειδῆ τοιαῦτα.*

* Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς τὸν ἱατρὸν κ. Χ. Οἰκονομόπουλον, ἀνατομο-παθολόγον παρὰ τῷ Ἱπποκρατεῖῳ Νοσοκομείῳ, διὰ τὴν διενέργειαν τῶν ἱστολογικῶν ἐξετάσεων.

Ἡ ὅλη περιγραφεῖσα μικροσκοπικὴ ἀλλοιώσις τῶν ἐξετασθέντων ἱστολογικῶς πνευμόνων, χαρακτηρίζει τὴν διάμεσον κυψελιδώδη πνευμονίαν μετὰ περιαγγειακῶν καὶ περιβρογχικῶν διηθήσεων, ἐπὶ τῶν ὁποίων, προσδευτικῶς, προστίθεται καὶ ἡ ὑπερπλασία τοῦ λεμφοδικτυωτοῦ ἱστοῦ. Ἡ ἱστο-παθολογικὴ αὕτη εἰκὼν. ὃν καὶ δὲν θεωρεῖται ὡς εἰδικὴ τῆς νόσου, εἶναι χαρακτηριστικὴ, ἐπικαλουμένη τὰ διάφορα στάδια τῆς ἐξελίξεως τῆς ἀλλοιώσεως (12, 13, 14, 15, 16, 17).

Συζήτησις

Ἡ διάγνωσις τῆς ἐνζωοτικῆς πνευμονίας τοῦ χοίρου οὐσιαστικῶς βασιζέται ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐπὶ τῆς ἐπιζωοτιολογίας καὶ τῆς κλινικῆς εἰκόνης (18), ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπὶ τῶν μακρο-καὶ μικροσκοπικῶν ἀνατομοπαθολογικῶν ἀλλοιώσεων τοῦ πνεύμονος (3). Συχναὶ εἶναι αἱ δευτερογενεῖς μολύνσεις, αἱ ὀφειλόμεναι εἰς παστερέλλας (*P. Multocida* καὶ *P. haemolytica*), εἰς στρεπτοκόκκους, εἰς ἐσχεριχίας ἢ ἀκόμη καὶ πυογόνους βακίλλους (18, 3). Ἰδίως, ὅσον ἀφορᾷ τὰς παστερέλλας, αὗται ἔχουσιν ἀναγνωρισθεῖ ὑπὸ πάντων ὡς ὑπερισχύουσιν εἰς τὰς πνευμονικὰς ἐπιμολύνσεις τῆς χρονίας ἀναπνευστικῆς ταύτης νόσου τῶν χοίρων, περιπλέκουσαι τόσον τὴν ἐξέλιξιν ὅσον καὶ τὴν ἔκβασιν ταύτης (19).

Αἱ πνευμονοπάθειαι μετὰ τῶν ὁποίων αὕτη, ἐπιζωοτιολογικῶς καὶ κλινικῶς, δέον ὅπως διαχωρίζεται, εἶναι ἡ γρίπη τῶν χοιριδίων, αἱ πνευμονικαὶ στρογγυλιάσεις, ἡ ἀτροφικὴ ρινίτις, ἡ παστεριδίαις καὶ λοιπαὶ πρωτογενεῖς πνευμονίαι, ὀφειλόμεναι εἰς στρεπτοκόκκους, κολιβακίλλους κ.λ.π. Αἱ μελετηθεῖσαι περιπτώσεις, πλὴν τῶν ἥδη ἀναγραφέντων χαρακτήρων, διεφοροποιήθησαν σαφῶς ἐκ τῶν προηγούμενων πνευμονοπαθειῶν. Καὶ συγκεκριμένως :

— ὡς πρὸς τὴν γρίπην τῶν χοιριδίων, αὕτη εἶναι γενικῶς νόσος ἐποχικὴ, ἰδίως κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα, ἡ ἐπώασις εἶναι βραχείας διαρκείας (2-4 ἡμερῶν), ἡ δὲ κλινικὴ ἐκδήλωσις χαρακτηρίζεται ὑπὸ : ὑψηλοῦ πυρετοῦ, βηχός, πταρνίσματος κ.λ.π., ἀκολουθουμένη, ἐντὸς 4-5 ἡμερῶν συνήθως, ὑπὸ αὐτομάτου ἰάσεως. Ἦτοι, νόσος ὀξεῖα, προσβάλλουσα σχεδὸν συγχρόνως ὁλόκληρον τὸν πληθυσμὸν ἐνός χοιροστασίου.

— ὡς πρὸς τὰς πνευμονικὰς μεταστρογγυλιάσεις, αὗται διαφέρουσι διότι προσβάλλουν συνήθως μὴ ἐνσταυλισμένα ζῶα, τὸ βάρος τῶν ὁποίων δὲν μειοῦται αἰσθητῶς. Αἱ ἀνατομοπαθολογικαὶ ἀλλοιώσεις εὐρίσκονται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τῶν διαφραγματικῶν λοβῶν ἐν εἴδει ὀζιδίων, τὰ δὲ παράσιτα ἀνευρίσκονται, δι' ἀπλῆς ἐξετάσεως, εὐκόλως.

— ὡς πρὸς τὴν ἀτροφικὴν ρινίτιδα, ἡ διαφοροποιήσις βασιζέται ἐπὶ τῆς παραμορφώσεως τῆς περιοχῆς τοῦ προσώπου, τῆς ἀτρο-

φίας τῶν ρινικῶν κογχῶν καὶ τοῦ ἀφθόνου πυώδους ρινικοῦ ἐκκρίματος.

— ὡς πρὸς τὴν παστεριδίαν, αὕτη κατὰ τὰ διεθνῶς παραδεδεγμένα εἶναι κατὰ κανόνα δευτερογενῆς νόσος καὶ σπανιώτατα πρωτογενῆς. Ὡς τοιαύτη, ἔχει κλινικὴν εἰκόνα παρουσιάζουσα, πλὴν τῶν ἄλλων, ὑψηλὸν πυρετὸν καὶ δύσπνοϊαν καὶ ἀνατομο-παθολογικὰς ἀλλοιώσεις, διαφερούσας βασικῶς ἐκ τῶν τοιούτων τῆς ἐνζωοτικῆς πνευμονίας καὶ συγκεκριμένως: ἐντοπίσεις ἐφ' ὧν τῶν λοβῶν μετὰ πλευρο-πνευμονικῶν συμφύσεων. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἀπόληξις τῆς πρωτογενοῦς παστεριδιάσεως εἶναι συνήθως θάνατος ἐκ σηψαιμίας μὲ ποσοστὸν ἰάσεων, τῶν μὴ σηψαιμικῶν μορφῶν, 30-40%.

— τέλος, αἱ πνευμονίαι αἱ ὀφειλόμεναι εἰς διάφορα μικροβιακὰ αἷτια, χαρακτηρίζονται συνήθως ὑπὸ μορφῆς ὀξείας τῆς κλινικῆς ἐκδηλώσεως, μετὰ βηχός, δυσπνοίας, ὑψηλῆς θερμοκρασίας, ἀνορεξίας καὶ γενικῆς καταπτώσεως.

Εἰς πάσας τὰς ἀναφερθείσας πνευμονοπαθείας τοῦ χοίρου, τέλος, πλὴν τῆς ἀτροφικῆς ρινίτιδος, ἡ ἐργαστηριακὴ ἐξέτασις εἶναι πολύτιμος διὰ τὴν διάγνωσιν.

Συμπεράσματα.

1. Ἡ ἐνζωοτικὴ πνευμονία τῶν χοίρων ἐπεσημάνθη εἰς δύο χοιροστάσια ἐν Ἑλλάδι.

2. Ἡ διάγνωσις ταύτης ἐβασίσθη ἐπὶ τῆς ἐπιζωοτιολογίας, τῆς συμπτωματολογίας, τῶν μακροσκοπικῶν νεκροτομικῶν εὐρημάτων καὶ τῶν ἱστοπαθολογικῶν ἀλλοιώσεων.

3. Ἄν καὶ κατὰ τὰς διενεργουμένας ἐξετάσεις σφαγίων χοίρων συχνάκις παρατηροῦνται παρεμφερεῖς ἀλλοιώσεις, τὸ ποσοστὸν ἐξαπλώσεως ταύτης δὲν δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ εἰσέτι.

Π Ε Ρ Ι Λ Η Ψ Ι Σ

Οἱ συγγραφεῖς εἰς μίαν πρόδρομον ἀνακοίνωσιν των διαπιστώνουν, διὰ πρώτην φοράν ἐν Ἑλλάδι, τὴν ἐνζωοτικὴν πνευμονίαν τῶν χοίρων, ἣτις θεωρεῖται σήμερον διεθνῶς ὡς ἡ προκαλοῦσα τὰς ὑψηλοτέρας οἰκονομικὰς ζημίας εἰς τὴν χοιροτροφίαν.

Ἡ διάγνωσις ταύτης ἐβασίσθη εἰς τὰ ἐπιζωοτιολογικὰ στοιχεῖα, τὰ κλινικὰ συμπτώματα, τὰ ἀνατομοπαθολογικὰ εὐρήματα καὶ τὰς ἱστολογικὰς ἀλλοιώσεις.

Εἶναι νόσος τοῦ σταύλου καὶ προδιαθέτουν εἰς ταύτην αἱ ἀνθυγειῖναι ἐγκαταστάσεις τῶν χοιροστασίων, ἢ μὴ ἰσορροπημένη διατροφή καὶ ὁ πλημμελὴς ἔλεγχος τῶν εἰσαγομένων ἐξ ἄλλων χοιροστασίων ζώων ἀναπαραγωγῆς.

Ὡς πρὸς τὴν αἰτιολογίαν τῆς νόσου αἱ γνώμαι τῶν ἐρευνητῶν διεθνῶς διίστανται.

B I B Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

1. BETTS. A. O., BEVERIDGE. W.I.B: Vet. Rec., 1953, **65**, 515.
2. DUNNE. H. W.: Les maladies du porc. (1962).
3. GORET. P., FONTAINE. M., FONTAINE M.P.: Rec. Méd. vét., 1964, **115**, 811.
4. PULLAR. E. M.: Austr. Vet. Jour., 1948, **24**, 320.
5. GULRAJANI T.S., BEVERIDGE, W.I.B.: J. Comp. Path. and Therap., 1951, **61**, 118.
6. BEETS A.O.: Vet. Rec., 1952, **64**, 283.
7. LANNEK, N., WESSLEN T.: Nord. Vet. 1957, **9**, 177.
8. WHITTLESTONE, P.: Ph. D. Degree Dissection, University of Cambridge (1958).
9. WHITTLESTONE, P.: Vet Rec., 1964, **76**, 611.
10. BAKOS, K., BJÖRHLUNG N.E., KARLSSON, K.A., DINTER, I.: Bull. O.I.E. 1962, **58**, 281,
11. GOODWIN R.F.W., WHITTLESTONE P.: Brit. J. exp. Path., 1963, **44**, 291
12. PATTISSON I.H.: Vet. Rec. 1956, **68**, 490.
13. SHOFFIED F.W.: Canad. J. Comp. Med., 1956, **20**, 252.
14. TRAUTWEIN G.: Deut. Tierz. Wochen., 1960, **67**, 435.
15. URMAN H.K., UNDERDAHL. H.R., YOUNG. G.A.: Amer. J. Vet. Res., 1958, **19**, 913.
16. LEYS R.: Thèse de Doctorat, Paris (1963).
17. SCATTOZA F., DI ANTONIO E., LOLLI. B.: Arch. Veter. Ital., 1963, **14**, 47.
18. LARENAUDIE B.: Bull. O.I.E., 1962, **58**, 227.
19. SCATTOZA F.: Rassegna Veterinaria, 1964, **16**, 3.

R É S U M É

LA PNEUMONIE ENZOOTIQUE DES PORCS

(Note préliminaire)

Par

P. DRAGONAS*, E. STOFOROS*, L. EFSTATHIOU**, B. HADJIS***

Les auteurs, dans une note préliminaire, constatent pour la première fois en Grèce la pneumonie enzootique des porcs qui est considérée aujourd'hui internationalement comme la maladie provoquant les plus grands dégâts économiques à l'élevage des porcs.

* Institut Vétérinaire Bactériologique d'Athènes. Laboratoire des virus

** Laboratoire de Physiopathologie de la reproduction des animaux domestiques

*** Service Vétérinaire Départemental de Phthiotis.

Le diagnostic de celle-ci a été basé sur les éléments épizootologiques, les symptômes cliniques, les trouvailles anatomopathologiques et les lésions histologiques.

Il s'agit d'une maladie d'étable pour laquelle prédisposent les installations malsaines des porcheries, l'alimentation non équilibrée et le contrôle impropre des animaux de reproduction importés d'autres porcheries.

En ce qui concerne l'étiologie de la maladie les opinions des différents chercheurs ne concordent pas.

S U M M A R Y

THE ENZOOTIC PNEUMONIA OF PIGS

(Preliminary note)

The authors, in a preliminary note, report for the first time in Greece the enzootic pneumonia of pigs which is considered to day internationally as the disease causing the biggest economical losses in pig industry.

The diagnosis of the disease was based on epizootiological elements, clinical symptoms, anatomopathological findings and histological lesions.

It is a stable's disease for which the inadequate installations of piggeries, the non balanced alimentation and the improper control of imported animals for reproduction from other piggeries.

Regarding the etiology of the disease the opinions of different workers are not concordant.

R I A S S U N T O

POLMONITE ENZOOTICA DEI SUINI

Gli autori in una loro nota preliminare danno accertamento per la prima volta in Grecia della polmonite enzootica che è ritenuta internazionalmente come la malattia che provoca i maggiori danni economici nella suinicoltura.

La sua diagnosi è basata sui dati epizootologici, clinici e sulle lesioni macro-microscopiche.

Essa è considerata come malattia della stalla ed i suoi fattori predisponenti sono le cattive condizioni igieniche, l'alimentazione non equilibrata ed il controllo non bene effettuato ai nuovi acquisti di animali riproduttori.

Circa la etiopatogenesi della malattia le opinioni dei ricercatori in piano internazionale si discordano.